

PAVEIKTAIS REVĪZIJAS “PROGRAMMNODROŠINĀJUMA PĀRVALDĪBAS IZVĒRTĒJUMS PAŠVALDĪBĀS UN PAŠVALDĪBU IZGLĪTĪBAS IESTĀDĒS” IETEIKUMU IEVIEŠANĀ

Latvijas Republikas Valsts kontrole

Skanstes ielā 50, Rīgā, LV - 1013

Tālrunis: +371 67017500

Fakss: +371 67017673

E-pasts: lrvk@lrvk.gov.lv

Mājaslapa: <http://www.lrvk.gov.lv>

**Valdis Kaļupnieks
Ingrīda Kalniņa-Junga**

Revīzijas un metodoloģijas departaments
tālrunis: 67017663, 67017664

e-pasts: Valdis.Kalupnieks@lrvk.gov.lv

Ingrida.Kalnina-Junga@lrvk.gov.lv

12.10.2016.

DISKUSIJĀ UZAICINĀTĀS PAŠVALDĪBAS

- Raunas novada pašvaldība** – Linda Zūdiņa-Sivko Raunas novada domes izpilddirektore
  - Alojas novada pašvaldība** – Mārtiņš Kļaviņš Alojas novada domes izpilddirektors
  - Līvānu novada pašvaldība** – Juris Sņiķers Līvānu novada domes Informātikas daļas vadītājs
  - Ventspils pilsētas pašvaldība** – Egons Spalāns Ventspils pilsētas domes izpilddirektora vietnieks IKT jomā
  - Rīgas pilsētas pašvaldība** – Ēriks Zēģelis Rīgas pilsētas pašvaldības Informācijas tehnoloģiju centra direktors
- Guntars Kukuts

Rīgas pilsētas pašvaldības Informācijas tehnoloģiju centra Tehniskās pārvaldes priekšnieks

REVĪZIJAS MĒRĶIS UN APJOMS

REVĪZIJAS MĒRĶIS:

- novērtēt programmnodrošinājuma pārvaldības efektivitāti pašvaldībās un pašvaldību izglītības iestādēs.

REVĪZIJAS APJOMS:

- Revīzijas pierādījumu iegūšanai veikta dokumentu pārbaude, izvērtēšana un analīze, kā arī datortehnikas pārbaudes 14 pašvaldību administrācijās, piecās pagastu pārvaldēs, 16 bibliotēkās un 24 skolās;
- Revīzijas procedūras pašvaldībās veiktas no 2013.gada aprīļa līdz jūnijam.

DETALIZĒTAJĀS PĀRBAUDĒS PĀRBAUDĪTS:

- 717 datortehnikas vienības, konstatējot uzstādīto programmatūru;
- 249 datortehnikas vienībām pārbaudīti maksas programmatūru lietošanas tiesību apliecinājošie attaisnojuma dokumenti;
- Bez maksas programmatūrai izanalizēti licencēšanas noteikumos noteiktie ierobežojumi.

REVĪZIJĀ VEIKTĀS PĀRBAUDES

IT drošības pārvaldības organizācija

- IT drošības pārvaldības organizācijas atbilstība Informācijas tehnoloģiju drošības likuma 8.panta prasībām

Programmnodrošinājuma pārvaldības efektivitāte

- novērtējot, vai IT vide ir viendabīga, vienas funkcijas izpildei izmantojot iespējami mazu programmatūru skaitu

Programmnodrošinājuma pārvaldība

- konstatējot datortehnikā uzstādīto programmatūru un novērtējot tās izmantošanas tiesības atbilstoši programmatūras lietošanas licences noteikumiem vai attaisnojuma dokumentiem par iegādi

Grāmatvedības organizācija

- novērtējot grāmatvedības organizāciju un kontroli pār IT jomas izdevumu uzskaiti

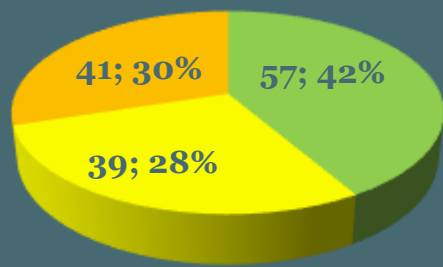
REVĪZIJAS SECINĀJUMI

- Pašvaldībās **ir nepietiekama IT drošības pārvaldība** un nav ieviestas pamata piekļuves kontroles, radot risku IS darbībai un datu aizsardzībai;
- **Programmatūru pārvaldība** pašvaldībās **nav efektīva** - lai gan viendabīgas programmatūras vides uzturēšanai nepieciešams mazāks resursu ieguldījums, pašvaldībās vienas un tās pašas funkcijas izpildei vairākas dažādas programmatūras. Piemēram, iestādē konstatēts, ka datortehnikas aizsardzībai pret datorvīrusiem tiek izmantotas pat 11 dažādas antivīrusu programmatūras vai to versijas;
- Vājas IT pārvaldības rezultātā **pašvaldībās tiek izmantota programmatūra, neievērojot to licencēšanas noteikumus** noteiktos nosacījumus vai arī par to iegādi nav pieejami attaisnojuma dokumenti. **Neatļautas programmatūras lietošana tika konstatēta 18% no revīzijā izvērtētajām programmatūrām**, kaitējot pašvaldības tēlam un pakļaujot pašvaldību riskiem, kas saistīti ar atbildību likuma priekšā par autortiesību pārkāpumiem, kā arī programmatūras garantiju un tehniskā atbalsta neesamību;
- **Grāmatvedības uzskaitē ir nepilnības**, nepareizi atzīstot IT jomas izdevumus, neuzskaitot datortehniku, kas saņemta bezatlīdzības lietošanā, kā arī ilgtermiņa ieguldījumos neuzskaitot pašvaldību interneta mājas lapas.

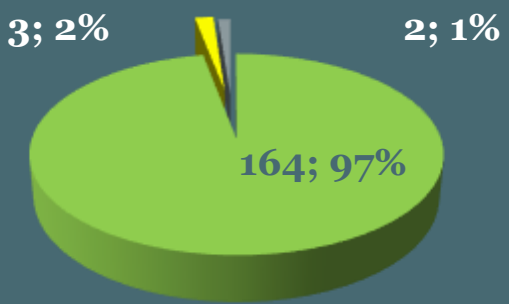
REVĪZIJAS IETEIKUMU IEVIEŠANAS KOPSAVILKUMS

Pabeidzot revīziju 2013.gada oktobrī, **14 pašvaldībām** sniegti **169 ieteikumi** IT drošības pārvaldības uzlabošanai, programmatūras pārvaldības sakārtošanai, kā arī grāmatvedības uzskaites pilnveidošanai IT jomā.

**Līdz 16.06.2014. pašvaldības
bija apņēmušās ieviest
137 ieteikumus**

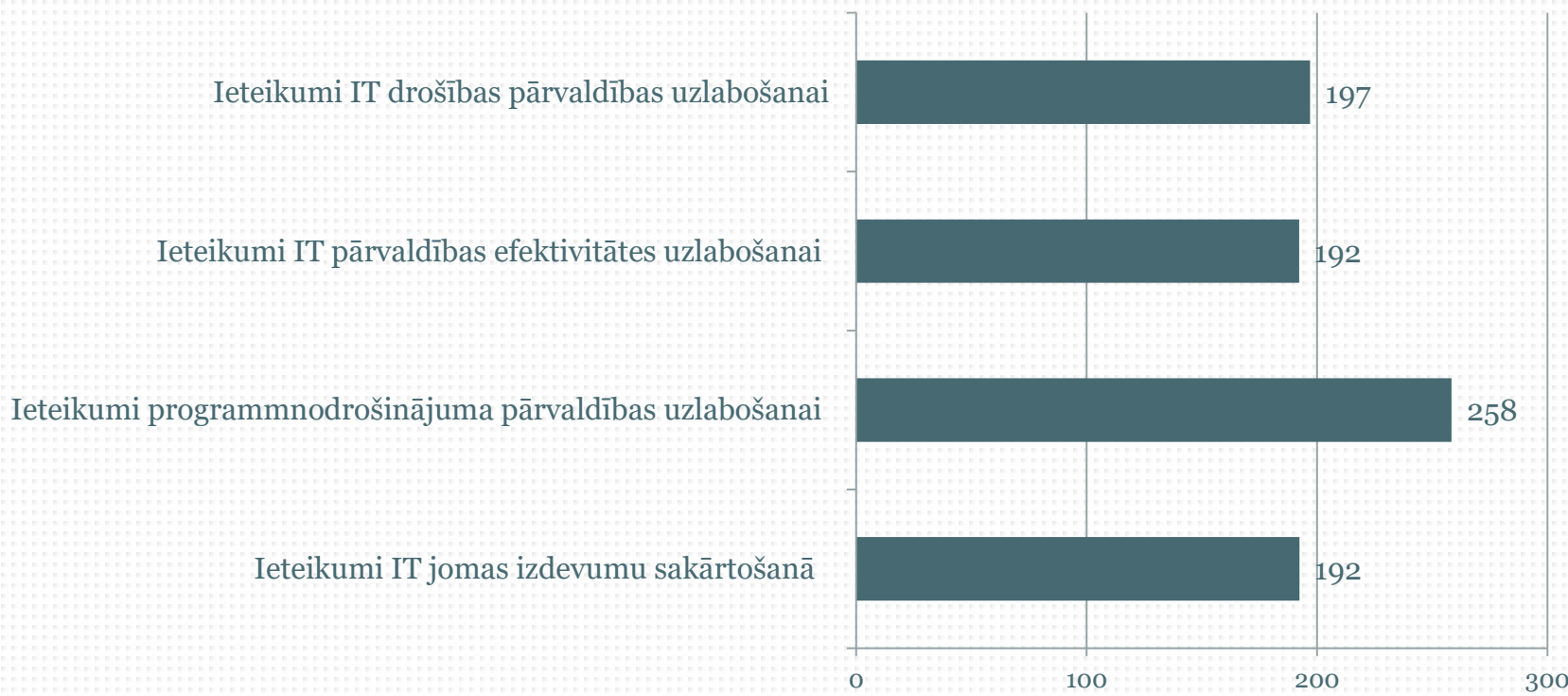
**Uz 12.10.2016.
ir ieviesti 164 ieteikumi**

- Ieviesti
- Ieviešana uzsākta
- Zaudējuši aktualitāti
- Nav sniegta informācija par ieteikumu ieviešanu

Viena pašvaldība turpina darbu 3 ieteikumu ieviešanā līdz 2017.gada janvārim.

KURU IETEIKUMU IEVIEŠANA BIJUSI LAIKIETILPĪGĀKĀ?

* vidējā atšķirība dienās aprēķināta par visām pašvaldībām summējot dienu skaitu, par kuru pagarināts ieteikumu ieviešanas termiņš, un izdalot ar pašvaldību skaitu, kurām ieteikums tika sniegts

IT DROŠĪBAS LIKUMA PRASĪBU IEVIEŠANAI PAŠVALDĪBĀS:

Noteikta atbildīgā persona par IT drošības pārvaldību
(atbildība noteikta IT uzturētājam vai ārpakalpojuma gadījumā
precizēti līgumi)

**Skaidra
atbildība**

Izstrādāti vai pilnveidoti IT drošības noteikumi
(galvenokārt izmantotas cert.lv vadlīnijas)

**Noteiktas
prasības**

Veikta IT drošības pārbaude – gan pašu spēkiem, gan piesaistot
ārpakalpojumu

**Izglītoti
darbinieki**

Veikta darbinieku instruktāža IT drošības jautājumos

Atbildīgie darbinieki par IT drošības
pārvaldību apmeklējuši apmācības

**Kā ir manā
pašvaldībā?**

IT DROŠĪBAS UZLABOŠANAI

Pārskatītas ikdienas lietotājam darbam nepieciešamās tiesības

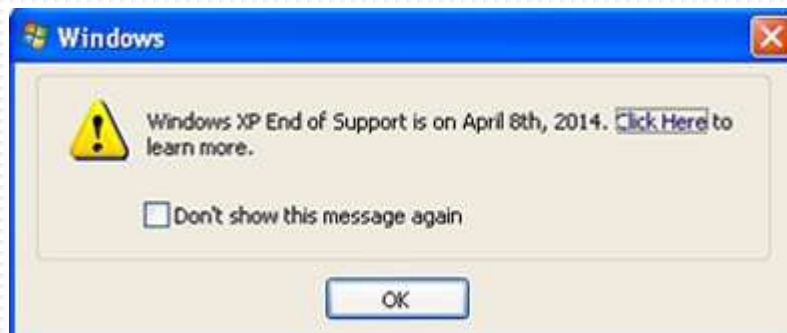
Lietotājiem konfigurētas ierobežotas piekļuves tiesības un noteikti unikāli lietotājvārdi

Izstrādāti datortehnikas un programmatūras nomaiņas plāni

Pārskatīta iespēja turpmāk neatbalstīto programmatūru izmantot mazāk kritiskās darba vietās

**Kā ir manā
pašvaldībā?**

IT PĀRVALDĪBAS UZLABOŠANAI

Pašvaldībās veikta pamatīga datortehnikas un programmatūras inventarizācija. Inventarizācijā konstatētā programmatūra salīdzināta ar grāmatvedības datiem un uzskaites dokumentiem.

Izveidoti pašvaldībā izmantotās programmatūras reģistri, kas vienkāršo iegādes plānošanu un ikdienas uzturēšanu

Apzināta izmantotā programmatūra

Veicināta viendabīgas IT vides izveide un uzturēšana

Nr.p.k.	Kab.	V.Uzvārds	Struktūrvienība	Dators	Iegādes gads	OS	AV programma	AV uzturēšanas beigu datums	Biroja programmat.
1	309	vārds 1	Personāldaļa	Dell Dimension 2300	2002	WinXP	Kaspersky	20.12.2006	Office XP Professional Win32 Latvian OPEN Level B
2	604	vārds 2	Lietvedība	Vektor AK07	2003	WinXP	Kaspersky	20.12.2006	Office XP Professional Win32 Latvian OPEN Level B
3	102	vārds 3	Lietvedība	Dell Dimension 2300	2002	WinXP	Kaspersky	20.12.2006	Office XP Professional Win32 Latvian OPEN Level B

Noteikts pašvaldības datortehnikā izmantojamo standartprogrammatūru saraksts

Kā ir manā pašvaldībā?

NEATĻAUTAS PROGRAMMATŪRAS IZMANTOŠANAS NOVĒRŠANAI

Veikti pašvaldības datortehnikas programmatūras auditi, identificējot izmantoto programmatūru, un pārbaudot:

- 1) vai par programmatūras iegādi ir pieejami attaisnojuma dokumenti?
- 2) vai bezmaksas lietošanu atļauj konkrētās programmatūras izmantošanas licenču nosacījumi?

No datortehnikas dzēsta konstatētā nelicencētā programmatūra

Apzināts datorprogrammu parks

Skaidrība par tiesībām lietot programmatūru

Kā ir manā pašvaldībā?

IT JOMAS IZDEVUMU SAKĀRTOŠANAI:

Pilnveidoti iekšējie normatīvie akti pareizai IT jomas izdevumu, nemateriālo ieguldījumu un datortehnikas komplektējošo daļu uzskaitēi

Cītīgi strādāts ar datortehnikas piegādātājiem, lai nodrošinātu, ka datortehnikas un programmatūras piegādes dokumenti satur pilnīgu informāciju par **datortehnikas komplekta sastāvu, datortehnikas sastāvā ietilpstošo vai atsevišķi piegādāto programmatūru un skaitu**

Apmaksas datums: 24.09.12

Nr.		Preču nosaukums	Pamatojums:			
			Mērv.	Daudz.	Cena	Su
1		Datora komplekts Intel Dual Core 2,90 GHz	gab.	1	193.88430	
2		Nepārtr. baroš.bloks TECNOWARE ECO 700VA 0.7/FGCECOST0K70	gab.	1	23.14000	
3		Monitors 21.5" BenQ G2255 Wide Black 60000:1 300cd 5ms DVI-D VGA	gab.	1	68.59504	
4		MS Windows 7 Home Premium 64B English OEM	gab.	1	55.37190	
5		MS Office Home and Business 2010 English PC Attach Key PKC T5D-002	gab.	1	107.43802	
6		TildesBirojs 2011 ar abon uz 1 gadu CD OEM TBJ-2011F-10	gab.	1	47.10744	

Uzskaitīta bezatlīdzības lietošanā saņemta datortehnika
Novērtētas un grāmatvedības uzskaitē ņemtas pašvaldību mājaslapas

Pilnveidota IT izdevumu uzskaitē

Precīzi un pilnīgi attaisnojuma dokumenti

Mājas lapa atzīta kā nozīmīgs resurss

Uzskaitīta visa izmantotā datortehnika

Kā ir manā pašvaldībā?

PAŠVALDĪBU PIEREDZE UN SECINĀJUMI

- Vai ieteikumu ieviešana bija problemātiska un kas bija grūtākais (laikietilpīgākais, resursu ietilpīgākais), lai nodrošinātu ieteikumu ieviešanu?
- Kādus praktiskus ieguvumus ikdienā saskatāt pēc sniegto ieteikumu ieviešanas?

IT drošības pārvaldība:

- atbildība
- IT drošības noteikumi
- apmācības

Programmnodrošinājuma pārvaldība:

- inventarizācija
- attaisnojuma dokumenti
- licencēšanas noteikumi

IT vide:

- ierobežoti piekļuves konti
- reģistrs
- programmatūras nomaiņa

Grāmatvedības uzskaitē IT jomā

Paldies par uzmanību!